

REMISSVAR Ds 2015:42

Yttrande av Sveriges Kvinnolobby över departementspromemorian *Ett särskilt tortyrbrott?* (Ds 2015:42)

Sveriges Kvinnolobby välkomnar utredningens förslag om att införa ett tortyrbrott i Sverige och ser positivt på att Sverige följer Tortyrkonventionen och stödjer det internationella arbetet mot tortyr.

Vi vill dock göra utredningen uppmärksam på de fall av tortyrbrott som rör våldtäkt. Det är mycket svårt att bevisa uppsåt i redan gällande lagrum för sexualbrott. Detsamma gäller kravet på att handlingen ska ha utförts i ett *visst syfte*. Vi är oroadade att det nya brottet kommer att medföra samma svårigheter kring uppsåt i det nya brottet som existerar med uppsåtsrekvisitet i redan gällande rätt.

Sveriges Kvinnolobby vill även uppmärksamma utredningen på den globala kvinnorörelsens arbete för att inkludera tortyr som begås av icke-statliga aktörer i definitionen av tortyr. För närvarande föreslås bland annat att dessa brott ska inkluderas i den rapport som FN:s specialrapportör om tortyr, Juan E. Méndez, just nu arbetar med om jämställdhetsperspektiv på tortyr (se bifogat Sveriges Kvinnolobbys brev till Méndez). Rapporten ska presenteras i mars 2016: <http://antitorture.org/latest-news/>.

Att kvinnor och flickor utsätts för tortyr som individer eller som grupp erkändes för första gången 2008, när FN:s tortyrkommitté i General Comment No. 2 slog fast att "manifestations of violence perpetrated against women and girls can amount to torture".

Non-State torture är FN:s term för tortyr som begås av privatpersoner eller i grupp (icke-statliga aktörer) såsom hallickar, sexköpare, människohandlare, pornografer, familjemedlemmar, makar och andra -för den drabbade -kända eller okända personer. Tidigare har den mänskliga rättigheten att slippa bli utsatt för tortyr främst rört män i krigstider och i det offentliga rummet. För första gången är FN på väg mot ett erkännande av kvinnors rätt att slippa utsättas för tortyr av icke-statliga aktörer i den privata sfären. Vi vill uppmärksamma utredningen på detta arbete och perspektivskifte.

FN:s Tortyrkommitté har exempelvis kritiserat Kanada för att inte ha gått tillräckligt långt i sin lagstiftning då de inte adresserat tortyr som begås av företrädare för staten (CAT/C/CAN/QPR/7). Kommittén för fram att: "Please provide updated information on the measures taken to ensure that all provisions of the Convention have been incorporated into Canadian law in order to allow persons to invoke the Convention in courts, give prominence

to the Convention and to raise awareness of its provisions in the legal and judicial system as well as among the public at large (para. 3) . . . [and] please indicate which actions and measures have been taken to strengthen the State party's efforts to exercise due diligence to intervene to stop and sanction acts of torture or ill-treatment committed by non-State officials or private actors, and to provide remedies to victims" (para. 32).

Artikel 5 i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna slår fast att "no one shall be subjected to torture" och detta betyder att alla människor har denna rättighet oavsett vem som utfört tortyren. Om en kvinna exempelvis blivit utsatt för tortyr av en privatperson så kan hon åberopa Tortyrkonventionen. Lagen måste göra tortyr olagligt oavsett vem som utför handlingen. FN:s definition av tortyr begränsas inte av statliga aktörer eller representanter för staten som förövare.

Sverige skulle kunna vara ett föregångsland i att definiera de tortyrliknande handlingar såsom könsstympning, prostitution, våldtäkt med mera som kvinnor utsätts för som tortyr.

Stockholm 2016-01-15

Inger Malm, tf ordförande

Sveriges Kvinnolobby

Norrtullsgatan 45

113 45 Stockholm

08-33 52 47

info@sverigeskvinnolobby.se

www.sverigeskvinnolobby.se